

in statu naturæ puræ, non esset in anima separata appetitus elicitus ad reunionem cum corpore, non tamen quod ad illam non haberet appetitum innatum; cùm iste appetitus non supponat cognitionem, sicut alter, sed à natura insitus sit.

22. Sed contra: Appetitus innatus est pondus quoddam naturæ in bonum sibi connaturaliter debitum, & viribus naturæ assequibile: Sed reuio animæ separata cum corpore, non debetur illi connaturaliter, nec viribus naturæ possibilis est, cùm sit maximè supernaturalis & miraculosa, ac unum ex p̄cipiis fidei nostræ mysteriis: Ergo anima separata non habet appetitum innatum ad illam, sed duntaxat elicitem, supposita fide & cognitione possibilis illius.

23. Confirmatur: Appetitus innatus est à Deo ut authore naturæ: Sed appetitus animæ separata ad reunionem cum corpore, non est à Deo ut authore naturæ: Ergo non est innatus, sed elicitus. Major constat, Minor probatur. Author naturæ non dat appetitum, quem non possit explere: Sed Deus ut author naturæ non potest explere aut quietare appetitum quem habet anima separata, ut corpori reuniatur: Ergo talis appetitus non est à Deo ut authore naturæ inditus. Major patet, natura enim sive author naturæ, nihil facit frustra: faceret autem aliquid frustra, si daret appetitum ad aliquid ad quod non posset perducere. Minor etiam non est minus evidens, cùm enim reuio animæ separata cum corpore sit omnino supernaturalis, est extra sphæram totius naturæ, in dō & authoris tortis naturæ, considerati p̄cise ut talis, sic enim ad effectus naturales coactatur. Unde resurrectio corporum à Deo ut authore supernaturali procedet, alioquin non esset mysterium nostra fidei, quæ solum erga objecta supernaturalia versatur.

24. Objicit ultimò p̄dicētus Author: Ille status non est conveniens, nec de potentia Dei ordinata possibilis, in quo Deum non posset homo diligere super omnia: Sed hoc non posset in statu naturæ puræ, cùm homo non possit Deum efficaciter super omnia diligere, sine auxilio supernaturali, incompossibili cum statu naturæ puræ, ut potè omnia supernaturalia excludente: Ergo ille status non est de potentia Dei ordinata possibilis.

Respondeo concessa Majore, negando Minorem, ut enim dicimus in Tractatu de gratia, homo in statu naturæ puræ posset ad breve tempus diligere Deum ut Authorem naturæ cum solo concursu generali Dei; quamvis non posset in tali dilectione diu perseverare sine speciali auxilio ordinis naturalis, quod Deus illi concederet, quotiescumque p̄ceptū perseverandi in tali dilectione urget, hoc exigente suæ providentiae suavitate quæ nunquam impossibilia p̄cipit.

25. Dices, statu naturæ puræ omne auxilium speciale, etiam ordinis naturalis, excludit, alioquin confundetur cum statu naturæ integræ: Ergo nulla solutio.

26. Respondeo negando Antecedens, status enim naturæ puræ, auxilia specalia ordinis naturalis non excluderet, sed solum gratiam supernaturalem entitativè, vel naturaliem per modum habitus & formæ permanentis, qualis foret gratia sanans naturam, eamque integrum constituens integratæ naturali, ut constat ex dictis cap. 4. Unde status naturæ integræ non confunditur à nobis cum statu naturæ puræ, sed per donum illud habituale, appetitum sensitivum rationi perfectè subjiciens, sufficienter ab illo distinguitur. Argumenta Jansenij contra statum naturæ puræ, in Clypeo Theologiz Thomistica proposita & soluta sunt.

3. Respondent Adversarij, hominem in statu na-

CAPUT ULTIMUM.

Vtrum homo in statu naturæ puræ, majores habuissent vires morales ad recte operandum, quam nunc habeat in statu naturæ lapsæ?

1. P artem negantem docent omnes ferè Recentiores, Suarez, Vasquez, Molina, & alii, existimantes naturam humanam per peccatum originale non fuisse lœsum in naturalibus, sed solum spoliatum gratuitis, quæ in statu innocentiae habuit, hominemque purum & lapsum solum differre, sicut nudus differt à nudato, seu spoliato. Huius sententia furent nonnulli ex antiquotibus Thomistis, præsentim Cajetanus, qui hoc exemplo hominis nudi & nudati utitur: illaque alias nobis non displicuit, sed valde probabilis visa est, unde non solum in nostro Clypeo, sed etiam in prioribus editionibus nostri Manualis, eam docimus. Re ramen maturius discussa, & attentiū ponderatā, verā omnino existimo sententiam Didaci Alvarez, & Thomæ Lemos, quæ afferit, hominem per peccatum originale, non solum esse spoliatum donis gratuitis, sed etiam vulneratum in naturalibus; subindeque minores esse vires morales in homine lapsi, quam fuissent in homine puro, seu in puris naturalibus constituto. Quam sententiam ita veram esse pronuntiant, ut naturæ per peccatum vulnerata infirmitas, basis & fundamentum sit, cui tota Augustini de gratia medicinali doctrina innititur, quæ proinde, illo convulso concidat necesse est. Et certe S. Prosper epist. ad Demetriadē aperte docet, quod prava illa Pelagianorum sententia, quæ dicebant gratiam non esse necessariam ad servanda mandata, illamque ex meritis nostris dati, ex illa alia oritur, quæ peccatum originale negabunt, seu per illud liberum hominis arbitrium non esse lœsum asserent. Verba ejus sunt: *Hinc illa erat naturæ humanae fraudulentia laudatio, & illa per omnes homines originalis defensio dignitatis. Hinc Ada peccatum exemplo posteris afferebatur nocuisse, non transiit; & quā illi possibile fuerat non violare mandatum, tam liberum esse unicuique declinare delictum. Hinc evanescatio Baptismatis per vulnorum, qui sola adoptione donari, nullo autem reatu dicerentur absolvī. Hinc postremo divina gratia simulata & insincera confessio, qua secundum merita daretur, non ex qua merita nascerentur.*

S. I.

Conclusio affirmativa statuitur.

2. Dico igitur, hominem in statu naturæ lapsæ, minores habere vires morales ad recte operandū, quam habuissent in statu naturæ puræ, si in eo fuisset cōditus.

Probatur primò conclusio ex Scriptura, in qua adumbrata & typicè significata videtur hæc veritas Luca 10, in parabola hominis descendētis à Jerusalem in Ierico, qui incidens in latrones, non solum spoliatus fuit, sed & plagiis impositis vulneratus, semivivusque relitus. Nam per hominem illum intelligunt SS. Patres, primum hominem, & humanum genus in illo, descendens per peccatum ab innocentia statu, in statu miseriae, seu naturæ lapsæ, in quo & gratuitis spoliatus est, & vulneratus in naturalibus. Unde cùm homo vulneratus minores habeat vires ad agendum, quām homo carens vulneribus, ex illa parabola manifestum videtur, minores esse vires ad recte operandum in homine lapsi, quām fuissent in homine puro, seu in puris naturalibus constituto, in quo nulla vulnera fuissent.

3. Respondent Adversarij, hominem in statu na-

turæ lapsæ dici in naturalibus vulneratum, eo quod amiserit eam integratæ & unionem partium, quæ fierat vi justitiae originalis, cùm vulnus nihil aliud sit, quam solutio continui & partium unitarum.

4. Verum hæc explicatio aliena est à mente Sanctorum Patrum, illi enim non ad spoliationem grantiorum illam vulnerabilitym referunt, sed ad lœsum quantum ad illa quæ convenienti homini in suis naturalibus, Ambrosius enim ad illum locum Lucae, sic ait. *Hi latrones, id est Demones, ante despoliam que accepimus indumenta gratia spiritualis, & sic vulnera inferre consuerunt. Quibus verbis ostendit, hominem ante, id est prius spoliatum fuisse gratuitis, & postea in naturalibus remanentibus vulneratum. Idem docet Augustinus lib. 2. quæstionum Evangelicarum, qu. 19, ubi sic habet: Homo quidam descendebat à Hierusalem in Hierico, ipse Adam intelligitur in generi humano. Et postea subdit: Et incidit in latrones, diabolus, & Angelos eius, qui eum spoliaverunt immortalitatem, & plagiis impositis, peccata suadendo, reliquerunt semiævum. Quibus ad aliud refert spoliacionem, & ad aliud vulnerabilitym. Demum Fulgentius lib. de Incarnatione & gratia Domini nostri Jesu Christi cap. 13, id declarat, cùm dicit, quod ille primus homo, & in ipso humanum genus, spoliatus fuit vestimento fidei, carnaliumque concupiscentiarum vulneribus sanctificatus. Per qua ultima verba, hominem lœsum in suis naturalibus constituit, sicut per alia priora eum dicit spoliatum vestimento omnium donorum supernaturalium, & gratuitorum, quorum fundamentum est fides. Unde recte ad marginem habet, *Alludit ad hominem, à latronibus spoliatum, & vulneratum, Luca 10.**

5. Id apertius distinxit & explicavit Magister sententiārum in 2. dist. 25. littera D. ubi hæc scribit: *Per peccatum naturalia bona corrupta sunt in homine, & gratuita detraha; hic est enim ille, qui à latronibus vulneratus est, & spoliatus; vulneratus quidem in naturalibus bonis, quibus non est privatus, alioquin non posset fieri reparatio; spoliatus verò gratuitis. Et post pauca: Hac sunt data optima & dona perfecta, quorum alia sunt corrupta per peccatum, id est naturalia, ut ingenium, memoria, intellectus; alia subtrahita, id est gratitudo. Quid apertius?*

Sed clarius adhuc id explicat S. Thomas in 2. sc̄ntent. dist. 2. art. 2. qu. 1. in argomento *Sed contra*, ubi sic dicit: *Nullus spoliatur illis que non habet: sed homo per peccatum fuit vulneratus in naturalibus, & spoliatus gratuitis, ut dicitur in glossa Luca 10. ergo gratiam habuit. In quibus manifeste condistinguit spoliacionem naturalium contra spoliacionem gratuitorum, & ad aliud refert spoliacionem, & ad aliud vulnerabilitym, illam ad gratitatem, istam ad naturalia. Sed adhuc apertius id docet in 2. dist. 30. qu. 1. art. 1. ad 3. his verbis, quæ valde notanda sunt: Ad tertium dicendum, quod bona naturalia dicuntur dupliciter, vel prout sunt in se considerata secundum quod naturæ debentur & propriis principiis, & sic nec homo, nec Angelus per peccatum aliquid naturalium amisit, vel in aliquo diminutus est, quia Dionysius etiam integra data naturalia, in Angelis peccantibus permanere dicit; Vel secundum quod ordinantur ad finem ultimum, & hoc modo in iure bona naturalia quidem diminuta sunt, non penitus amissa, inquantum iterque factus est minus habilitas, & magis distans a finis consecutione, & propter hoc etiam homo gratuitis spoliatus dicitur, & in naturalibus vulneratus, Luca 10. in glossa. Nihil planè clarius & manifestius: loquitur enim de illis naturalibus quæ naturæ hominis debentur, non de justitia originali, quæ omnino gratuita fuit; & ista naturalia homini debita duplicitate dicit esse consideranda: vel secundum se, id est ut causantur ex pro-*

priis principiis, & sic cum Dionysio docet, illa nec per peccatum ablata nec diminuta fuisse: vel secundum quod ordinantur ad finem, & sic docet, illa tam in Angelo quam in homine per peccatum fuisse diminuta; & ita verum esse quod dicitur, nempe quod homo sit spoliatus gratuitis, & vulneratus in naturalibus.

6. Probatur secundò conclusio ex Tridentino, quod postquam dixit less. 5. can. 1. & 2. hominem amississe sanctitatem & justitiam originalē, in qua fuerat constitutus, postea in principio sessionis sextæ addit mansisse liberum hominis arbitrium per originale peccatum viribus attenuatum & inclinatum. Ubi respectu diversorum spoliacionem statuit & vulnerabilitym, spoliacionem quidem, seu emissionem sanctitatis & justitiae, respectu justitiae originalis, & donorum gratuitorum, lœsum vero seu vulnerabilitym & attenuationem, respectu virium naturalium, quas liberum hominis arbitrium, secundum se habet, antequam attenuatum & ad malum inclinatum sit per peccatum.

Nec dici potest, Concilium loqui de viribus liberti arbitrij quas homo habuit in statu justitiae originalis, non verò de illis quas habuissent in statu naturæ puræ, seu quæ illi ex naturalibus conveniunt. Nam Concilium non loquitur de viribus liberi arbitrij, quæ extinctæ sunt, aut totaliter ablatae, sed de his quæ attenuatae & inclinatae manserunt: At vires liberi arbitrij quas praestabat justitia originalis, non solum attenuatae & diminutæ sunt, sed totaliter ablatae, sublatâ ipsa justitia originali, a qua proumanabant: Ergo Concilium non loquitur de viribus liberi arbitrij quas praestabat originalis justitia, sed quæ competit homini ex sua natura, & quia rationalis est, & per consequens quæ illi convenient in statu naturæ puræ, si conderetur in illo.

7. Simile argumentum desum potest ex Concilio Arauficanō secundo can. 1. ubi per offensam prævaricationis Adæ ait *totum hominem*, id est secundum corpus & animam, in deterius fuisse commutatum. Et can. 25. docet quod *credere debemus per peccatum primi hominis inclinatum & attenuatum mansisse liberum hominis arbitrium*: At hæc non possunt intelligi & explicari de homine per comparationem ad statum integratæ & justitiae originalis: Ergo intelligentia sunt de homine considerato in sua naturali facultate, quam haberet sua peccato & sine gratia. Minor probatur: Concilium illud, ut constat, contra Semipelagianos celebratum fuit, unde quando definit, per peccatum Adæ, liberum hominis arbitrium fuisse lœsum, hoc debet intelligi in eo sensu quo Semipelagiani id negabant: At Semipelagiani, cùm non negarent, sicut Pelagiani, peccatum originales, quo dono integratæ & justitiae originalis privamus, non negabant lœsum mansisse arbitrij libertatem per comparationem ad naturalia integrata & originalem justitiam, ac vires quas illa præstabat, sed contendebant solum liberum arbitrium per peccatum originale non mansisse lœsum in suis naturalibus viribus, ex quo inferebant, ipsum posse omnem tentationem, licet vehementissimam, superare, omne bonum morale facere, & Deum authorem naturæ super omnia diligere, & sic necessitatem gratiae ad illa præstanda negabant: Ergo quando Arauficanum contra illos definit, per peccatum primi parentis inclinatum & attenuatum mansisse liberum arbitrium, hoc intelligendum est de lœsione liberi arbitrij, quantum ad vires quas habet à natura, non verò quantum ad illas quas habuit ab originali justitia.

8. Probatur tertio conclusio ratione desumpta ex D. Thoma: nam Sanctus ille Doctor quodlib. 1. T 2. art. 8.

art. 8. docet & probat quod si homo in puris naturalibus conderetur, Deum ut authorem naturae posset super omnia diligere; non amore concupiscentia, ut aliqui contendebant, sed amore amicitiae: Atque hanc dilectionem Dei naturalem posse habere hominem in natura lapsa, viribus propriis, & sine gratia, negat 1.2. quæ. 109. art. 3. Ergo secundum D. Thomam, homo in natura lapsa, & per peccatum originale corrupta, non habet aequales vires ac homo, si in puris naturalibus conderetur.

Nec valet aliquorū responsio, dicentium S. Thomam non negare dilectionem Dei naturalem super omnia homini in natura lapsa, ex eo quod minores vires habeat, & magis infirmus sit, quam esset in suis naturalibus puris, led quia in natura lapsa, cum dilectione Dei naturali super omnia, conjungitur dilectio Dei supernaturalis, quæ conjunctio non esset, si homo in puris naturalibus conderetur, quia in illo statu ad finem supernaturalem non elevaretur. Hæc tamen solutio aperiè repugnat D. Thomæ citata qu. 109. art. 2. & 3. ubi reddens rationem quare homo in natura lapsa non potest sine gratia diligere Deum naturali dilectione super omnia, non aliam assignat, nisi quia propter corruptionem naturae homo sequitur bonum privatum, nisi sanetur per gratiam: Non ergo ex parte dilectionis Dei supernaturalis, conjuncta cum illa naturali, solum provenit hæc impotencia, sed per se ex corruptione naturæ inclinata propter peccatum in bonum privatum.

9. Ex his probatur quartò conclusio ratione fundamentali: Ille qui ab ultimo fine est aversus, minores haber vires ad benē moraliter operandum, quæ ille qui non est aversus; quia efficacia & vires voluntatis ad tēdendum in media, sumuntur ex amore & conversione ad finem, qui, ut docet Aristoteles, se habet in agibilibus, sicut primum principium in speculabilibus: At homo in statu naturæ lapsæ est aversus à Deo ultimo fine, non solum supernaturali, sed etiam naturali; cum enim Adam peccato suo, nedium legem supernaturalem, sed etiam naturalēm violaverit, consequenter totam suam progeniem, à Deo authore naturali avertit; quia quidem aversionem non habet homo in statu naturæ puræ, tū quia in illo non esset originale peccatum, tum etiam quia ut præcedenti ratione ex D. Thoma ostendimus, in eo Deum ut Authorem naturæ efficaci dilectione potuisse diligere, quæ ipsum in Deum ut finem naturalem convertisset: Ergo homo in statu naturæ lapsæ, minores habet vires ad benē moraliter operandum, quam habuisset in statu naturæ puræ, si in eo fuisset conditus.

10. Nec valet quod dicunt Adversarij, hominem in utroque statu naturæ puræ & lapsæ esse aversum à Deo ut Authore naturæ, cum hoc tamen discrimine, quod in secundo sit aversus aversione privativa, orta ex peccato originali: in primo vero esset aversus aversione puræ negativa & inculpabili, utpote non proveniente à culpa præcedenti, sed à defectu naturalis conditionis, cui non debetur conversio in Deum ut finem ultimum naturalem, sed duntaxat inclinatio ad bonum ut sic, & beatitudinem in communi. Non valet inquam hæc responsio, utpote falsum supponens, nempe homini non deberi naturaliter, seu ex sua naturæ conditione, in primo instanti usus rationis, conversionem ad Deum ut naturæ Authorem; cum cuilibet rei debeat connaturaliter inclinatio ad suum finem, subindeque naturæ intellectuali dilectio ultimi finis debita sit tanquam dos animæ, quæ spoliari non possit, citra ipsius culparum, aut nisi eam a se sponte abdicaverit. Unde D. Thomas quodlib. 1. art. 8. sic ait: *Manifestum est autem quod Deus est bonum commune totius universi & partium ejus, unde quelibet creaturas modo naturaliter plus amat Deum quam seipsum: insensibilita quidem naturaliter, bruta vero animantia sensuere, creature vero rationalis per intellectualem amorem, qui dilectio dicitur.*

Non esset ergo homo, si in statu naturæ puræ conderetur, aversus à Deo ut Authore & fine naturali etiam negative, sed positivæ in illum conversus, utpote cum talis dilectio sit in Deum ut in finem naturalem conversio.

11. Quintò suaderi potest conclusio alia ratione à priori: Potentia quæ pluribus impedimentis sub-jacet, minores censemur habere vires morales ad operandum, quæ illa quæ hujusmodi impedimentis caret: At in statu naturæ lapsæ homo ad recte operandum plura habet impedimenta, quibus in statu naturæ puræ carcerat: Ergo minores habet vires morales ad recte operandum, quam habuisset in statu naturæ puræ. Major patet, potentia enim expedita habilius censemur ad operandum, quæ facultas impedita, & pluribus subiacens obstaculis, quæ ipsam retinent ac præpediunt ne in actum exire possit. Minor vero probatur declarando hujusmodi impedimenta, quæ ad quatuor vel quinque reduci possunt. In primis enim in statu naturæ lapsæ est ingens impedimentum, quo durante non potest homo ad Deum ut Authorem naturæ se convertere, nec ex amore Dei ultimi finis, se ad opera virtutis elicienda accingere, nempè originale peccatum, quod non potest nisi per gratiam sanctificantem, omnes naturæ vires possibles excedentem, abstergi. Deinde sunt quatuor plaga ex tali peccato relictæ, & cap. 5. explicata, quæ hominem graviter vulnerant, subindeque infirmum ac debilem reddit ad recte operandum moraliter. Tertiò in statu naturæ lapsæ concupiscentia vehementior est, & magis ad delectabilia rationi contraria pertrahens, quam fuisset in statu naturæ puræ, in quo pars superior inferiori dominaretur, & inferior superiori subiiceretur. Licet non ita facile & perfecte, ac in statu integratissimæ & innocentia, ut ex infra dicendis patet. Unde Anselmus libro de conceptu virginali cap. 5. comparat appetitum sensitum, destitutum justitiae originali, cum fera quæ prius erat vincita, & postea rupit vinculus ferocius fævit. Quartò natura humana per originale peccatum facta est digna, quod minus suavi Dei providentia protegatur, quam protegeretur pura, & permittratur tentari acrius à Dæmonibus, invidentibus homini eam felicitatem, à qua ipsi exciderunt, & quod ei denegetur plures bona cogitationes ad benē operandum, quæ in statu naturæ puræ ei concederentur. Quintò in homine lapsi, ratione peccati originalis, est indignitas carens pluribus auxiliis effectibus, quæ non esset in statu naturæ puræ. Unde S. Thomas 2.2. qu. 2. art. 5. ad 1. dicit quod auxilium gratia quibuscumque divinitus datur, misericorditer datur: quibus autem non datur, ex justitia non datur, in panam præcedens peccati, & saltem originalis peccati, ut Augustinus dicit in libro de corripione & gratia.

12. Ex his intelliges quot & quanta sint in homine lapsi impedimenta ad recte operandum, quæ non fuissent in statu naturæ puræ, & quæ verè dixerit S. Thomas in 2. dist. 30. qu. 1. art. 1. ad 3. *Homo per peccatum factus est minus habilis, & magis distans à finis consecutione, & propter hoc etiam homo gratuitus spoliatus dicitur in naturalibus vulneratus.*

13. Intelliges etiam egregium discursum ejusdem Sancti Doctoris 1.2. qu. 85. art. 2. ubi inquirit, *uram bonum natura possit per peccatum auferri?* Et sic respondet: *Dupliciter potest intelligi diminutio, uno modo ex parte radicis, alio modo ex parte termini: prima quidem modo non diminuitur per peccatum, eo quod peccatum non diminuit ipsam naturam, ut supra dictum est:*

Sed diminuitur secundo modo, in quantum ponitur impedimentum pertinendi ad terminum. Censet ergo per peccatum originale imminutas esse vires ad recte operandum, in homine lapsi, non quidem physicæ, diminuendo ipsam naturam, sed moraliter, apponendo plura impedimenta ad recte operandum, quæ non fuissent in statu naturæ puræ. Sicut homo funibus ligatus, aut compedibus constictus, eandem quidem physicæ habet potentiam ad ambulandum, quam homo liber à vinculis, aut compedibus, sed non moraliter; quia hujusmodi obstacula impe- diunt, quod potentia progressiva in actu exire possit.

§. II.

Solvuntur objectiones.

14. Objiciunt primò Adversarij: D. Thomas 1. p. qu. 95. art. 1. ait quod *juxta Dionylium, etiam in Demonibus post peccatum naturalia manserunt integra: Ergo & in hominibus, & per consequens homo per peccatum originale non fuit lœsus in naturalibus, sed duntaxat spoliatus gratuitis.*

Respondeo mirum esse, hæc verba Dionysij nobis opponi ab Adversariis, cum S. Thomas 1. 2. qu. 85. art. 1. querens utrum peccatum diminuat bonum naturæ? ea sibi primo loco objiciat: *Videtur (inquit) quod peccatum non diminuat bonum naturæ, peccatum enim hominis non est gravius, quam peccatum Demonum: sed bona naturalia in Demonibus manent integra post peccatum, ut Dionysius dicit 4. de divin. nomin.*

*Ergo peccatum etiam bonum naturæ humana non diminuit. Cui argumento sic respondeo: Ad primum dicendum quod Dionysius loquitur de bono primo naturæ, quod est esse, vivere, & intelligere, ut patet ejus verba intuenti. Bonum ergo naturæ, quod juxta S. Dionysium & D. Thomam post peccatum integrum mansit, fuit esse, vivere, & intelligere, & alia principia naturæ, ac proprietates naturales; quod non obstat quod aliud naturæ bonum, nempè inclinatio ad virtutem, manserit post peccatum tam originale quam actuale, lœsu, diminutum, & extenuatum, ut aperte tradit idem S. Doctor in corpore ejusdem articulis, his verbis: *Bonum naturæ humana potest tripliciter dici, primò ipsa principia naturæ ex quibus ipsa natura constituitur, & proprietates ex his causate, sicut potentia animæ, & alia hujusmodi. Secundo ipsa inclinatio ad virtutem est quoddam bonum naturæ. Tertiò modo potest dici bonum naturæ, donum originalis justitiae, quod in primo homine fuit collatum toti humanae naturæ. Primum igitur bonum naturæ, nempè principia naturalia, & potentie, nec tollitur nec diminuitur per peccatum. Tertium vero bonum naturæ totaliter est ablatum per peccatum primi parentis. Sed medium bonum naturæ, scilicet ipsa naturalis inclinatio ad virtutem, diminuitur per peccatum. Quo nihil clarius & apertius dici potest. Similia habet in 2. dist. 30. qu. 1. art. 1. ad 3. ubi sic ait: Ad tertium dicendum quod bona naturalia dicuntur dupliciter, vel prout sunt in se consideratae secundum quod naturæ debentur ex propriis principiis, & sic nec homo, nec Angelus, per peccatum aliquid naturalium amisit, vel in aliquo diminutum est, quia Dionysius etiam integræ data naturalia in Angelis peccantibus permanere dicit, vel secundum quod ordinantur ad finem ultimum, & hoc modo in utroque bona naturalia diminuta sunt, non quidem penitus amissa, in quantum uerque factus est minus habilis, & magis distans à finis consecutione, & propter hoc etiam homo gratuitus spoliatus dicitur, & innaturalibus vulneratus.**

Luca 10. in glossa. Quibus verbis aperte docet, quod licet naturalia, in esse physico considerata, & secundum sensum communiter loquendo. Alio modo in quantum est homo, id est animal rationale, & sic naturale est ei quod concupiscibilis feratur in delectabile secundum ordinem rationis. Concupiscentia ergo per-

actuale peccatum: benè tamen si in esse moris spectentur, id est, quatenus ad virtutem inclinant, vel prout ordinantur ad finem ultimum.

15. Objiciunt secundò: Defectus illi quos Theologi vulnera naturæ humanæ appellant, convenienter homini in puris naturalibus condito: Ergo homo in illo statu non haberet majores vires morales ad certe operandum, quam habeat in statu naturæ lapsæ. Consequentia patet, Antecedens probatur primum ex D. Thoma 4. contra Gent. cap. 52. ubi expressè docet, nedium mortem corporis, sed etiam debilitatem rationis, quæ homo difficile pervenit ad veri cognitionem, & de facili labitur in errore, & appetitus bestiales, quos homo non potest omnino superare (quæ sunt sine dubio illa vulnera naturæ humanæ cap. 5. exposita) esse homini naturales, & competere naturæ humanæ secundum se absolute considerata. Verba Sancti Doctoris sunt: *Sic igitur hujusmodi defectus, quamvis naturales homini videantur, absolute considerando humanam naturam ex parte ejus quod est in ea inferius, tamen considerando divinam providentiam, & dignitatem superioris partis humanae naturæ, satis probabiliter probari potest hujusmodi defectus esse penales, & sic colligi potest humanus genus peccato aliquo originaliter esse infectum.* Ergo juxta D. Thomam hujusmodi defectus convenienter homini, si in puris naturalibus conderetur.

Ratio etiam id suadet: naturale enim est corpori, animali sensu & appetitu prædicto, concupiscere bonum sensibile; naturale est spiritui rationali, concupiscere bonum spirituale: Ergo cum homo ex utroque sit compositus, naturale illi erit habere diversas & inter se pugnantes inclinationes, subindeque rebellio concupiscentia, quæ in statu naturæ lapsæ in eo est, illi conveniret in statu naturæ puræ, si in eo conderetur.

16. Ad testimonium D. Thomæ respondeo, illum assertivè non dixisse, defectus illos qui vulnera peccati appellantur, esse homini naturales, sed *quamvis naturales homini videantur considerando &c.* Intendebat enim respondere argumento illorum, quibus videbantur illi defectus naturales, & ex hoc inferebant non esse penales, nec ex originali peccato procedere. Ad quod ipse responderet, quod licet homini naturales videantur, vel id detur, seu concedatur; tamen attentâ divinâ providentiâ, quæ ex originali justitia omnino gratuita, hominem condidit fine illis defectibus, satis colligitur quod penales sint, & ex originali peccato proveniant, sicut hac ratione mors, que homini, si conderetur in puris naturæ debitis, illi naturalis esset, hac ratione penæ peccati est, ut omnes fateri tenentur. Ceterum quando idem S. Doctor hac de re assertivam & ultimam statuit sententiam, defectus illos, seu vulnera naturæ humanæ, illi inflicta esse per originale peccatum, expresse docet, ut videtur est 1.2. qu. 85. art. 3. ubi sic ait: *Per justitiam originalem perfectè ratio continetur inferiores animæ vires, & ipsa ratio à Deo perficietur ei subiecta: hoc autem originalis justitia subiecta est per peccatum primi parentis, sicut jam dicitur est. Et ideo omnes vires animæ remanent quadammodo destinatae proprio ordine, quo naturaliter ordinantur ad virtutem; & ipsa destituta, vulneratio dicitur naturæ.*

17. Ad rationem quæ testimonio D. Thomæ subiungitur, respondet ipsem S. Doctor qu. 4. de malo art. 2. ad 1. quod aliquid potest esse naturale homini dupliciter. Vno modo in quantum est animal, & sic naturale est ei quod concupiscibilis feratur in delectabile secundum sensum communiter loquendo. Alio modo in quantum est homo, id est animal rationale, & sic naturale est ei quod concupiscibilis feratur in delectabile secundum ordinem rationis. Concupiscentia ergo per-